

Мирончук Н.М. Використання інноваційних технологій навчання у професійній педагогічній підготовці. *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка*: зб. наук. статей: у 2-х т. / заг. ред. О.В.Гузенко. Суми: ФОП Цьома С.П., 2020. Т.1. С. 79-83.

Мирончук Наталія,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки,
професійної освіти та управління освітніми закладами,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Використання інноваційних технологій навчання у професійній педагогічній підготовці

Якісна підготовка майбутніх фахівців потребує творчого підходу до використання інноваційних педагогічних технологій. У статті описано сутність, умови та методiku застосування синанон-методу, технології Edu-Scrum та організаційно-діяльничої гри в підготовці майбутніх педагогів до самоорганізації у професійній діяльності.

Ключові слова: *метод, технологія, самоорганізація, професійна діяльність, педагог.*

Qualitative training of future specialists requires a creative approach to the use of innovative pedagogical technologies. The article describes the essence, conditions and methods of application of the sinanon method, Edu-Scrum technology and organizational-activity game in the training of future teachers to self-organization in professional activity.

Key words: *method, technology, self-organization, professional activity, teacher.*

Качественная подготовка будущих специалистов требует творческого подхода к использованию инновационных педагогических технологий. В статье описано сущность, условия и методiku применения синанон-метода, технологии Edu-Scrum и организационно-деятельностной игры в подготовке будущих педагогов к самоорганизации в профессиональной деятельности.

Ключевые слова: *метод, технологія, самоорганізація, професійна діяльність, педагог.*

Якісна підготовка майбутніх фахівців до професійної педагогічної діяльності потребує творчого підходу викладача щодо вибору змісту, форм, методів та засобів навчання, створення інноваційного освітнього середовища, використання нових педагогічних технологій. Істотний потенціал для забезпечення творчої продуктивної діяльності у процесі підготовки здобувачів вищої освіти мають проектна технологія, інтерактивне навчання, ситуативне моделювання та інші. Розкриємо сутність, умови та механізми використання окремих методів, які застосовуються у процесі підготовки майбутніх педагогів до самоорганізації у професійній діяльності.

Різноманітні можливості для використання у професійній педагогічній підготовці, на наш погляд, має *синанон-метод*, який, за оцінкою Т. Туркот [2], спрямований на формування в учасників взаємодії емоційної рівноваги в

екстремальних і професійних ситуаціях, вираженості, відкритості у спілкуванні, вияву толерантності й стійкості до суб'єктивних позицій, критично-аналітичного ставлення до негативних емоційних чинників.

У психологічній літературі [1] синанон (Synanon) – групова психотерапевтична методика (розроблена А. Маслоу), заснована на тренінгові вираження негативних емоцій (гніву, агресії, невдоволення та ін.). Навчання відбувається як різке критичне обговорення проблем учасників групи, представлене в ігровій формі. Передбачається, що така процедура сприяє виробленню толерантності до негативних психологічних впливів.

Метод застосовується як індивідуальна (один із учасників сідає на так званий “гарячий стілець”, а інші учасники гри ставлять йому запитання) або ж як групова (відбувається поділ групи на кілька команд (дві-три); запитання учаснику, який сидить на “гарячому стільці”, ставлять учасники команди-суперника) ділова гра. Сутність та процедуру використання цього методу детально обґрунтовано Г. Туркот.

Синанон-метод застосовується під час опитування магістрантів за самостійно опрацьованою темою, при цьому інші студенти групи мають право ставити незручні запитання, провокуючи різні емоційні стани учасника гри. У процесі застосування методу учасникам пропонується надати оцінку власних емоційних переживань, схарактеризувати самопочуття інших учасників гри, встановити шляхи нормалізації негативних психічних станів. Метод використовуємо також у процесі вивчення теми “Самоаналіз та самоконтроль у професійній педагогічній діяльності”, під час рефлексії рівня засвоєних знань з навчальних дисциплін, у процесі моделювання професійно орієнтованих ситуацій самоорганізації та ін. Організаційно-методичні основи та процедуру застосування синанон-методу в процесі розв’язання ситуацій самоорганізації подано у табл. 1 та на рис. 1.

Таблиця 1

Організаційно-методичні основи застосування синанон-методу в розв’язанні магістрантами професійно орієнтованих ситуацій самоорганізації

Етапи гри	Правила гри	Критерії оцінки гравця	Дії експертів (магістрантів і викладача)
1. Ознайомлення з ситуацією самоорганізації 2. Надання варіанту рішення гравцем. 3. Запитання групи опонентів. 4. Дискусія за запитаннями	1) опоненти задають запитання за змістом ситуації, висловлюють критичні репліки в адресу гравця (з метою спровокувати негативне емоційне реагування); 2) репліки висловлюють стосовно ситуації, способу дії, поведінки, обраного методу, однак не можуть вміщувати образливих	- швидкість продукування прогнозованих варіантів рішень; - ступінь контролю емоційного стану; - культура мовлення (відсутність агресивних	<i>експерти-магістранти:</i> - фіксують час проведення опитування гравця; - оцінюють за встановленими критеріями продуктивність діяльності та емоційну стійкість гравця;

групи опонентів. 5. Обговорення психоемоційного стану, самопочуття учасниками гри. 6. Надання експертами оцінки дій учасника гри.	характеристик особистості, словесних ярликів; 3) опитування гравця триває не більше п'яти хвилин; 4) після процедури опитування відбувається обговорення емоційного стану гравців, визначаються шляхи забезпечення стійкості й нормалізації емоційного стану гравця.	заперечень, образливих слів); - витривалість (фізичні дії під час гри, здатність витримувати "емоційні удари" до закінчення гри).	- оголошують і обґрунтовують результати оцінювання гравця; <i>викладач:</i> здійснює аналіз гри, коментує, дає оцінку; надає рекомендації щодо ставлення до ситуації.
---	--	--	--

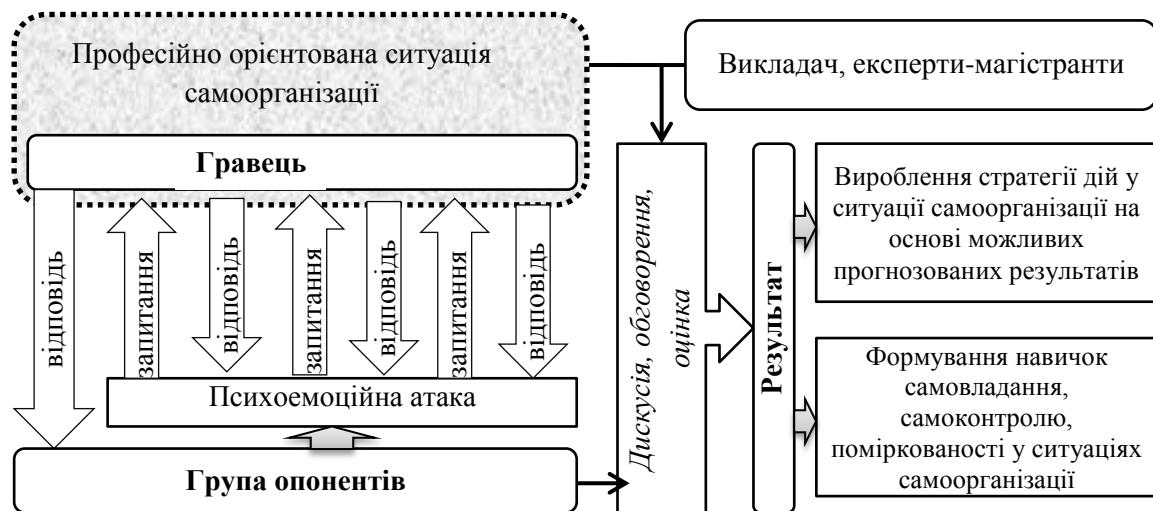

Рис. 1. Алгоритм застосування синагон-методу в процесі розв'язання професійно орієнтованих ситуацій самоорганізації

Технологія *EduScrum* розглядається як методологія управління проектною діяльністю студентів, що побудована на принципах планування та розподілу часу. Вона використовується для організації роботи студентів над виконанням індивідуального чи групового проекту. Розвивальний потенціал цієї технології полягає у її зорієнтованості на формування гнучких (soft-skills) навичок у суб'єктів діяльності, розвитку в них уміння планувати та конструювати свою діяльність, розподіляти ролі та завдання, взаємодіяти з іншими учасниками групи, здійснювати саморефлексію, бути відповідальним за результат праці.

Організаційні принципи використання технології є такі: створення груп (скрам-команда); призначення керівника-організатора (педагог або учасник групи – скрам-майстер); укладання переліку завдань (беклог) та чітке визначення бажаного результату діяльності; планування відрізка часу (спринту); підготовка скрам-дошки (дошка, ватман тощо), з допомогою якої відтворюється процес виконання проектної діяльності та результат. На скрам-дошці мають бути зазначені категорії "зробити", "у процесі", "потребує

перевірки”, “зроблено”. Завдання у категорії “зробити” записуються на стікерах, щоби їх зручно було переміщувати до інших категорій.

Використання такої технології у процесі навчання сприяє створенню умов для інформаційного пошуку й засвоєння/поглиблення фахових знань, виробленню умінь самоорганізації у професійно-педагогічній діяльності; розвиває критичність і гнучкість мислення; формує здатність до творчого пошуку та інноваційної діяльності.

Організаційно-діяльнісна гра (ОДГ) передбачає організацію колективної діяльності процесів мислення у процесі розгортання змісту навчання у вигляді системи проблемних ситуацій. У поєднанні із рольовою ОДГ сприяє виробленню оптимальних рішень у розв’язанні ситуацій імітованих ситуацій самоорганізації у професійній педагогічній діяльності. Створенню імітаційної моделі ситуації самоорганізації передують ґрунтовна робота з аналізу об’єктів педагогічної праці, функцій, обов’язків, соціально-психологічної, когнітивно-предметної сторін професійної педагогічної діяльності та ін.

Організаційно-діяльнісну гру розглядаємо як засіб розвитку творчого професійного мислення, під час проведення якої майбутній фахівець набуває здатності аналізувати ситуації професійної діяльності й знаходити шляхи розв’язання професійних завдань. У процесі застосування ОДГ імітуються умови професійної педагогічної діяльності, власне діяльність та професійні відносини.

До умов застосування ОДГ у формуванні досвіду самоорганізації у майбутніх фахівців відносимо: наявність функціонально-професійного завдання, ситуаційної проблеми; наявність загальної мети у колективу учасників, мотивованість кожного члена групи на пошук оптимального розв’язку завдання; наявність індивідуальних і колективних ролей ситуаційної діяльності; неможливість формалізації дій, варіативність, ймовірнісний характер поведінки суб’єктів гри; наявність реального або умовного фактору часу; динамічність ситуації, обставин дій, наявність зворотного зв’язку; багатоваріантність, альтернативність рішень результату дії залежно від оперативності, гнучкості прийняття рішень учасником ситуації; наявність критеріїв оцінки дій учасників і можливих результатів ситуаційної діяльності.

Застосовувані нами ОДГ спрямовувалися на організацію процесу імітованих умов виробничо-професійної діяльності майбутнього викладача вищої школи, постановку професійно-педагогічних завдань та включення магістрантів у процес їх розв’язання з метою набуття досвіду нестандартного, нешаблонного мислення і поведінки. Наприклад, метою ОДГ “Модель викладача ЗВО” є розроблення комплексної оцінки професійних та особистісних якостей викладача вищої школи в динамічних невизначених умовах професійної діяльності; гри “Ідеальні та реальні умови діяльності викладача у ЗВО” – усвідомлення завдань професійно-педагогічної діяльності та динамічного характеру умов праці викладача, формування готовності до самоорганізації в умовах варіативності ситуацій професійної діяльності.

Визначимо ціннісні аспекти організаційно-діяльнісних ігор у контексті формування компетентності самоорганізації: активна взаємодія учасників гри

та мотивованість на продуктивний результат; творчий пізнавальний характер діяльності; система ефективних комунікацій і взаємовідносин у процесі прийняття спільних рішень; дискусія, варіативність рішень, розроблення нових ідей, обмін досвідом; набуття досвіду проектування, планування, розподілу обов'язків, співпраці; колективний пошук аргументів і формування досвіду презентування рішення чи розв'язку завдання та інші.

Таким чином, використання у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців інноваційних технологій підвищує якість освітнього процесу, сприяє цільовій спрямованості студентів до опанування методиками самоорганізації, сприяє самовираженню, формуванню і корегуванню відповідних умінь і навичок, системи знань, виявленню особистісних якостей, створенню умов для ефективної взаємодії суб'єктів педагогічного процесу.

Література

1. Жмуров, В.А., 2012. *Большая энциклопедия по психиатрии*. 2-е изд. Москва: "Джангар".

2. Туркот Т.І. Синанон-метод як засіб попередження професійного вигорання менеджерів освітньої галузі. *Таврійський вісник освіти*, 2016, № 3 (55), с. 51-56.